

כל שעיקר משיחתו היא לעבודה באהל מועד בנו משמש תחתיו.

יצא זה, משוח מלחמה, שעיקר משיחתו היא ליציאתו למלחמה עם העם, ולכן אין בנו משמש תחתיו.

מיתבי על רב דימי מברייתא מפורשת:

משוח מלחמה — אינו משמש לא בארבעה בגדים ככהן הדיוט, ולא בשמונה בגדים ככהן גדול!?

אמר ליה אבוי: אלא מעתה שאתה פוסלו לעבודה, כמו זר משוית ליה, וזה לא יתכן.

אלא, מעיקר הדין הוא ראוי לעבודה.

אך ככהן גדול אינו משמש בשמונה הבגדים בעבודה משום איבה של הכהן הגדול.

וכמו כן אינו משמש בארבעה בגדים ככהן הדיוט [ואז לא תהיה איבה מהכהן הגדול] — משום ש"מעלין בקדש ולא מורידין". וזה שדינו לשמש בשמונה בגדים אינו רשאי לשמש בארבעה.

אמר ליה רב אדא בר אבא לרבא: זהרי מצינו האי תנא, דלית ליה חשש של איבה, ובכל זאת לא קא משמש הכהן המשוח בעבודה במקדש. ומוכח שמעיקר הדין אינו משמש.

דתניא: אלו הם הדברים החלוקים שבין כהן גדול לכהן הדיוט:

כהו גדול מביא: פר הבא על שגגתו בעשית כל המצות [שיש בהן כרת, להוציא עבודה זרה], ופר יום הכפורים, ועשירית האיפה

כי אתא רב דימי לכבל מארץ ישראל אמר: בגדים שכהן גדול משמש בהן, גם הכהן "משוח מלחמה" שיוצא עם העם למלחמה — משמש בהן בשמונה בגדים אלו בעבודתו במקדש בכל ימות השנה.

שנאמר [שמות כט] "ובגדי הקדש אשר לאהרן — יהיו לבניו, אחריו!" ומילת "אחריו" היא מיותרת, ובאה ללמד כי יש כהן נוסף שלובש שמונה בגדים בשעת עבודתו במקדש. ו"אחריו" משמע — לכהן משוח מלחמה, שהוא מי שבא בדרגת הגדולה, אחריו של הכהן הגדול.

מתיב רב אדא בר אבהו, ואמרי לה כדו [שם חכם אחד], מהא דתניא:

יכול יהא בנו של משוח מלחמה משמש תחתיו, כדרך שבנו של כהן גדול משמש תחתיו לאחר מותו של הכהן הגדול, אם הוא ראוי לכך?

עג-א תלמוד לומר [שמות כט] "שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבא אל אהל מועד לשרת בקדש [הקדשים]".

מי שראוי לבא אל אהל מועד לשרת בקודש הקדשים, בנו משמש תחתיו כיוורשו, יצא כהן משוח שאינו ראוי להכנס לקודש הקדשים, לכן אין בנו יורשו בכהונתו.

ואם איתא שכהן משוח מלחמה משמש בשמונה בגדים כל השנה — הרי גם הוא מיחזא חזי, ראוי הוא לשרת בקודש הקדשים, לפי שהפסוק המלמד על הכהן הגדול שנכנס לפני ולפנים תולה זאת בריבוי הבגדים שלו [עיין רש"י].

אמר רב נחמן בר יצחק: הכי קאמר קרא:

למנחה בכל יום.

לא פורע מגדל שערו מחמת אבילות ולא פורם קורע על מתו.

אבל פורם הוא בגדו בשיפולי הבגד מלמטה [ואין יוצאים בקריעה זאת ידי חובת קריעה על מת], ואילו הכהן ההדיוט קורע על מתו את בגדו מלמעלה.

ואין הוא מטמא לקרוביו שמתו.

ומצווה על הבתולה לישא בתולה בלבד.

ומוזהר על האלמנה שלא ישאנה.

ומחזיר את הרוצח מעיר מקלט, במותו.

ומקריב קרבנות כאשר הוא אונן על מתו, לפני הקבורה.

אך ואינו אוכל בקדשים כאשר הוא אונן, וגם אינו חולק בהיותו אונן חלק בקדשים על מנת לאכלם לאחר אנינותו.

וזכותו להיות נוטל חלק בראש מהקדשים המתחלקים לכהנים.

ומקריב חלק, איזה קרבן שירצה — בראש.

ומשמש בעבודתו בשמנה כלים.

ופטור מקרבן על טומאת מקדש וקדשיו.

וכל עבודות יום הכפורים — אינן כשירות אלא בו.

וכל ההלכות הללו — כולן נהגות בכהן גדול שהוא מרובה בגדים, אפילו אם לא

נמשח בשמן המשחה. חוץ מפר הבא על כל המצות, שאינו נוהג אלא בכהן גדול שנמשח.

וכולן נהגות בכהן גדול משוח שעבר מתפקידו, ואינו מכהן עתה [וכגון שאירע פסול זמני בכהן גדול, ומינהו במקומו, ועבר הפסול של הכהן הגדול, וחזר לכהונתו, והעבירו אותו ממילוי מקומו].

חוץ מפר יום הכפורים ועשירית האיפה שאינו נוהג במי שאינו מכהן עתה.

והלכות אלו כולן — אין נהגות בכהן שהוא "משוח מלחמה", ואין הוא משמש בשמונה בגדים.

חוץ מהמשה דברים האמורין בפרשה של אחרי מות, שנוהגים גם במשוח מלחמה, ואלו הם:

לא פורע, ולא פורם, ולא מטמא לקרוביו, ומצווה על הבתולה, ומוזהר על האלמנה.

ומחזיר את הרוצח, כדברי רבי יהודה.

וחכמים אומרים: משוח מלחמה אינו מחזיר במותו את הרוצח מעיר מקלט.

ומוכח מדין כהן שעבר מגדולתו, שממשיך לשמש בעבודה בשמונה בגדים, שאין חשש איבה, לדעת התנא של הברייתא הזו, ובכל זאת אין כהן משוח מלחמה משמש לפיו בשמונה בגדים, ומוכח שהטעם שאנו משמש הוא מן התורה, מעיקר הדין, ולא משום חשש איבה, וקשיא לאביי!

ומשנינן: כי לית ליה איבה לכהן הגדול — בדכוותיה, בכהן שהוא בדרגתו, ששימש

שעליו, לפי שאז, בצאתו למלחמה הוא לובש בגדים אלו, כך איתמר לפי רבי יוחנן.

תניא נמי הכי: בגדים שכהן גדול משמש בהן — משה מלחמה נשאל בהן על ידי המלך, ביציאה למלחמה.

תנו רבנן: כיצד שואלין באורים ותומים?

השואל, שהוא מלך או אב בית דין של הסנהדרין, פניו מופנים כלפי הכהן הנשאל. והכהן הנשאל פניו מופנים כלפי שכינה, לאורים ותומים, שנמצא השם המפורש בתוך החושן.

ולמשל, השואל אומר כמו שמצינו אצל דוד, ששאל באורים ותומים: [שמואל א ל] "האם ארדף אחרי הגדוד הזה?"

והנשאל אומר: כה אמר ה' באורים ותומים — **עלה והצלח!**

רבי יהודה אומר: אין הכהן הנשאל צריך לומר "כה אמר ה'", אלא רק "עלה והצלח".

אין שואלין בקול רם, לפי שנאמר [במדבר כז] "ושאל לו לכהן", ומשמע שרק הכהן שומע את קולו, לפי שצריך לשאול בקול נמוך.

ולא מהרהר את השאלה בלבו, אלא יבטאנה בשפתיו.

לפי שנאמר "ושאל לו במשפט האורים לפני ה'." על פיו יצאו.

ויש לנו לקרוא את הפסוק כך: "ושאל לו השואל על פיו", ללמדנו שצריך לשאול בפיו ולא בהרהור.

ועבר מתפקידו, שבו הוא אינו מקנא אם רואהו משמש בשמונה בגדים כדינו. ואין לחוש בו לאיבה.

אבל בכהן משוח מלחמה דזוטר מיניה, שאינו בדרגתו, שהרי הוא לא הגיע לכהונה הגדולה, יש לחשוש דאית ליה איבה כלפיו, אם יראהו משמש בשמונה בגדים.

יטיב רבי אבהו וקאמר לה להא שמעתא של רב דימי, שכהן משוח מלחמה משמש בשמונה בגדים, משמיה דרבי יוחנן.

אהררינהו החזירו רבי אמי ורבי אסי לאפייהו את פניהם מרבי אבהו, להראות שאינן מסכימים שרבי יוחנן אמר זאת.

איבא דאמרי רבי חייא בר אבא אמרה, ואהררינהו רבי אמי ורבי אסי לאפייהו.

מתקיף לה רב פפא: בשלמא אם היה זה רבי אבהו שאמר זאת [כמבואר בלשון הראשונה], מובן הדבר שרבי אמי ורבי אסי רק הסבו פניהם ולא אמרו לו במפורש שאינם מסכימים עמו, משום יקרא דבי קיסר, שהיה רבי אבהו חשוב בבית הקיסר.

אלא אם נאמר כלשון השניה, שרבי חייא בר אבא אמר זאת, תיקשי:

לרבי חייא בר אבא — נימרו ליה מימר: לא אמר רבי יוחנן הכי!

כי אתא רבין מארץ ישראל לבבל, אמר: לא אמר רבי יוחנן בכלל משוח מלחמה משמש בשמונה בגדים.

אלא, משוח מלחמה כשיוצא למלחמה, הרי הוא נשאל על ידי המלך באורים ותומים

שנאמר [שמואל א כג] "היסגירו בעלי קעילה אתי ואת אנשי ביד שאול?" ויאמר ה': יסגירו".

ואם השעה דחוקה והוצרך הרבר לשאול שנים כאחד — מחזירין לו שנים. שנאמר [שמואל א ל]: "וישאל דוד בה' לאמר:

א. האם ארדף אחרי הגדוד הזה?

ב. האשיגנו?

ויאמר לו באורים ותומים:

א. רדוף!

ב. כי השג תשיג והצל תציל".

ומוסיפה הגמרא כלל בענין האורים ותומים:

ואף על פי שגזירת נביא על פורענות חוזרת, יכולה להתבטל אם יחזרו בתשובה, גזירת אורים ותומים — אינה חוזרת, שאינה מתבטלת!

שנאמר [במדבר כז] "במשפט האורים". שנחשבת תשובתם של האורים ותומים כפסק דין, שאינו מתבטל.

ולמה נקרא שמן "אורים ותומים"?

אורים — שמאירין את דבריהן, שהוראתם ברורה ובהירה.

תומים — שמשלימין את דבריהן, שאינם מתבטלים.

ואם תאמר: כנבעת בנימין — מפני מה לא השלימו דבריהם? שהרי פעמיים, בשני הימים הראשונים למלחמתם בבני בנימין,

אלא הרי הוא שואל כדרך שאמרה חנה בתפלתה, שנאמר [שמואל א א] "והנה היא מדברת על לבה. רק שפתייה נעות, וקולה לא ישמע". דהיינו, שביטאה תפילתה בשפתייה, בלחש.

אין שואלין באורים ותומים שני דברים כאחד.

ואם שאל שני דברים כאחד — אין הם מחזירין עונים לו אלא על דבר אחד בלבד.

ואין מחזירין לו אלא על הדבר הראשון.

שנאמר כאשר שאל דוד שתי שאלות כאחד [שמואל א כג]:

א. "היסגרני בעלי אנשי קעילה בידו של שאול?"

ב. "הירד שאול לקעילה?"

וענו לו על דבר אחד: ויאמר ה': ירד שאול לקעילה!

ומקשינן: והא אמרת אין מחזירין אלא על הדבר הראשון, ואילו כאן הוא קיבל מענה על הדבר השני!?

עג-ב ומתרצינן: דוד שאל שלא כסדר, שהיה לו להקדים את השאלה האם ירד שאול לקעילה ורק לאחר מכן לשאול אם בני קעילה יסגירוהו.

ולכן החזירו לו כסדר, על השאלה שהיתה ראויה להשאל תחילה.

וכיון שידע דוד, לפי התשובה שקיבל על ירידת שאול ולא קיבל תשובה על הסגרתו, ששאל שלא כסדר — חזר ושאל על הסגרתו, ועתה היתה שאלתו כסדר.